

Διεθνές Συνέδριο για την Ανοικτή & εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση

Τόμ. 7, Αρ. 7B (2013)

Μεθοδολογίες Μάθησης

Κοινωνικά δίκτυα με απευθείας σύνδεση (Online Social Networks) στην εκπαίδευση. Η περίπτωση του Edmodo

Άσπα Θ.Μ. Λέκκα, Αθανάσιος Σύψας, Τζένη Παγγέ

doi: [10.12681/icodl.630](https://doi.org/10.12681/icodl.630)

Κοινωνικά δίκτυα με απευθείας σύνδεση (Online Social Networks) στην εκπαίδευση. Η περίπτωση του Edmodo

Social networks and mlearning: the case of edmodo

<p>Άσπα Θ.Μ. Λέκκα Εργαστήριο Νέων Τεχνολογιών και Εκπαίδευσης από Απόσταση Σχολή Επιστημών Αγωγής Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων Υπ. Διδάκτωρ aspalekka@hotmail.gr</p>	<p>Αθανάσιος Σύψας Εργαστήριο Νέων Τεχνολογιών και Εκπαίδευσης από Απόσταση Σχολή Επιστημών Αγωγής Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων Υπ. Διδάκτωρ sipsas@gmail.com</p>	<p>Τζένη Παγγέ Εργαστήριο Νέων Τεχνολογιών και Εκπαίδευσης από Απόσταση Σχολή Επιστημών Αγωγής Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων Καθηγήτρια jpagge@cc.uoi.gr</p>
--	--	--

Abstract

This paper presents the views of researchers regarding the use of online educational platforms to support m-learning and the key features of edmodo, an educational online platform (Online Social Network).

Περίληψη

Στην εργασία αυτή παρουσιάζονται οι απόψεις ερευνητών όσον αφορά τη χρήση των εκπαιδευτικών διαδικτυακών εργαλείων ως μέσων υποστήριξης της εκπαιδευτικής διαδικασίας στο πλαίσιο του m-learning και παρουσιάζονται τα βασικά χαρακτηριστικά του edmodo, ενός εκπαιδευτικού κοινωνικού δικτύου με απευθείας σύνδεση (Online Social Network).

Λέξεις κλειδιά: εκπαιδευτικά διαδικτυακά μαθήματα, Edmodo, συνεργατική μάθηση

1. Εισαγωγή

Η ανάπτυξη των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών (Τ.Π.Ε.) και του διαδικτύου έχει διαφοροποιήσει τον τρόπο εργασίας, επικοινωνίας και μάθησης στο πλαίσιο της «δικτυακής κοινωνίας» (Castells, 1996) και ειδικότερα στην εκπαίδευση μέσω κινητών συσκευών (m-learning). Από τεχνικής πλευράς, ως m-learning ορίζεται η μάθηση που υποστηρίζεται αποκλειστικά ή κυρίως από φορητές συσκευές, όπως έξυπνα κινητά τηλέφωνα (smartphones), tablets, ασύρματοι φορητοί Η/Υ, ψηφιακές βοηθητικές συσκευές (PDA) (Traxler, 2007). Σύμφωνα με τους Trifonova & Ronchetti (2003), υπάρχει κοινή συμφωνία ότι η φορητή μάθηση (m-learning) είναι η ηλεκτρονική μάθηση (e-learning) μέσω φορητών υπολογιστικών συσκευών. Ακόμη, η m-learning είναι η μάθηση που δίνει τη δυνατότητα στους εκπαιδευόμενους να έχουν επαφή με τις εκπαιδευτικές δραστηριότητες, χωρίς τους περιορισμούς να πρέπει να το κάνουν σε ένα στενό, περιοριστικό φυσικό περιβάλλον, κάθε είδους μάθηση που πραγματοποιείται όταν ο μαθητευόμενος δε βρίσκεται σε προκαθορισμένη τοποθεσία, ή η μάθηση που πραγματοποιείται όταν ο εκπαιδευόμενος εκμεταλεύεται τις δυνατότητες μάθησης που προσφέρει η κινητή τεχνολογία, (Kukulka-Hulme et al., 2005, MOBIlearn, 2004, ADL, 2011).

Η συνεργασία σε ομάδες προωθεί τη μάθηση και η συνεργατική μάθηση βασίζεται στην ικανότητα των μελών των ομάδων να αναγνωρίζουν και να επιλύουν

προβλήματα (Toki & Pange, 2007, Holland et.al., 2011). Σύμφωνα με τον Arroyo (2011) οι εκπαιδευόμενοι με ευρύ κοινωνικό δίκτυο είχαν καλές ακαδημαϊκές επιδόσεις. Επιπρόσθετα, τα κοινωνικά δίκτυα με απευθείας σύνδεση (Online Social Networks) αποτελούν ένα εργαλείο επικοινωνίας για δημιουργική μάθηση βασισμένα στις κοινωνικές επαφές, στη συζήτηση, τη συνεργασία και τη διαμοιραζόμενη εργασία. Ο Miller (2011) αποδίδει τα πλεονεκτήματα των εικονικών κοινοτήτων στο γεγονός ότι αντισταθμίζουν την έλλειψη επικοινωνίας στον πραγματικό κόσμο. Οι Tsay and Brady (2010) υπογραμμίζουν ότι η φύση της συνεργατικής μάθησης αλλάζει καθώς τα κοινωνικά δίκτυα (wiki, facebook) χρησιμοποιούνται ευρέως στο πλαίσιο του m-learning.

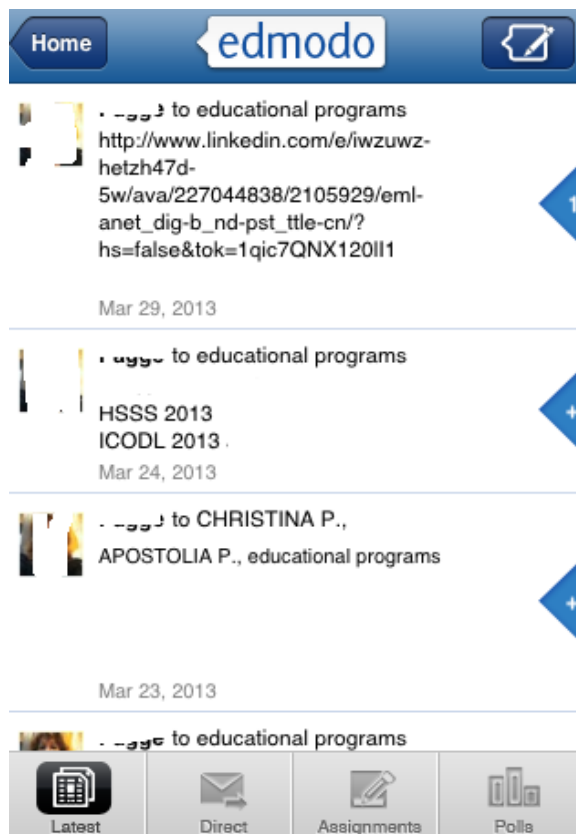
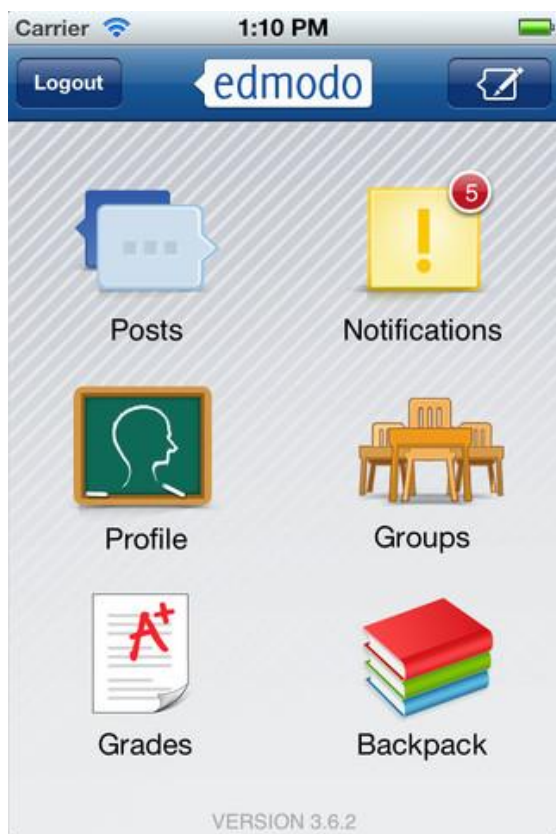
Τα κοινωνικά δίκτυα με απευθείας σύνδεση (Online Social Networks) είναι ιστοσελίδες που παρέχουν στους χρήστες υπηρεσίες βασισμένες στις τεχνολογίες Παγκόσμιου Ιστού και δίνουν τη δυνατότητα για: δημιουργία δημόσιου ή ημιδημόσιου προφίλ με δίκτυο σχέσεων, την ύπαρξη καταλόγου άλλων χρηστών με κοινές συνδέσεις και τελικά τη περιήγηση στις συνδέσεις των χρηστών που είναι μέλη του δικτύου (Boyd et al. 2007).

Οι Fardoun et al. (2011) αναφέρουν ότι τα πιο διαδεδομένα και χρησιμοποιούμενα χαρακτηριστικά των OSN είναι η ανάρτηση και ο διαμοιρασμός φωτογραφιών και βίντεο, ο σχολιασμός στα προφίλ άλλων χρηστών και η ανταλλαγή μηνυμάτων ανάμεσα στους χρήστες. Επίσης, οι χρήστες αυτών των ιστοσελίδων διαμοιράζονται έγγραφα και επικοινωνούν μεταξύ τους. Ο MacArthur (2009) θεωρεί ότι οι εφαρμογές του Ιστού 2.0 (WEB 2.0) παρέχουν τη δυνατότητα στους μαθητές για εξάσκηση των επικοινωνιακών τους ικανοτήτων σε πραγματικά ακροατήρια, αλλά ταυτόχρονα επισημαίνει τις ανησυχίες που προκύπτουν όσον αφορά την ιδιωτικότητα και την ασφαλή χρήση αυτών των τεχνολογιών.

Το Edmodo.com προσφέρει ένα εκπαιδευτικό περιβάλλον και μέσω κινητών συσκευών για ασφαλή διαδικτυακή συμπεριφορά (Holland et.a. 2011). Το Edmodo αναγνωρίστηκε από την American Association of School Librarians (2011), ως μία από τις 25 ιστοσελίδες που ενισχύουν την καινοτομία, τη δημιουργικότητα, την ενεργό συμμετοχή και τη συνεργασία στην κατηγορία με τίτλο «κοινωνική δικτύωση και επικοινωνία».

2. Κύρια χαρακτηριστικά του Edmodo

Στην ενότητα αυτή παρουσιάζονται τα κύρια χαρακτηριστικά του Edmodo (edmodo.com). Κύριος σκοπός του εργαλείου είναι η υποστήριξη της εκπαιδευτικής διαδικασίας, μέσω της δυνατότητας επικοινωνίας και της ανταλλαγής απόψεων, προβληματισμών και λύσεων, ανάμεσα σε εκπαιδευτικούς και μαθητές. Επίσης, δίνεται η δυνατότητα συμμετοχής και στους γονείς. Η αρχική σελίδα του Edmodo για την έκδοση κινητών συσκευών είναι η παρακάτω(iOS):

Αρχικά δίνεται η δυνατότητα εγγραφής είτε ως εκπαιδευτικός ή ως μαθητής. Ως εκπαιδευτικός δίνεται η δυνατότητα δημιουργίας εικονικής τάξης με τα κύρια χαρακτηριστικά της (όνομα, αντικείμενο μαθήματος) καθώς και ο βαθμός πρόσβασης που θα έχουν οι μαθητές της τάξης. Ο εκπαιδευτικός διαχειρίζεται τη σελίδα του μαθήματος, δημοσιεύοντας και ελέγχοντας τις δημοσιεύσεις των μαθητών, αποφασίζοντας ποια σχόλια από άτομα εκτός της ομάδας θα δημοσιευθούν και τελικά μπορεί να κλείσει τη σελίδα της ομάδας αν το κρίνει απαραίτητο. Επιπλέον, ο εκπαιδευτικός δημιουργεί/αναθέτει εργασίες με περιγραφή των ζητούμενων ενεργειών από τους μαθητές, με ημερομηνία παράδοσης και τις βαθμολογεί.

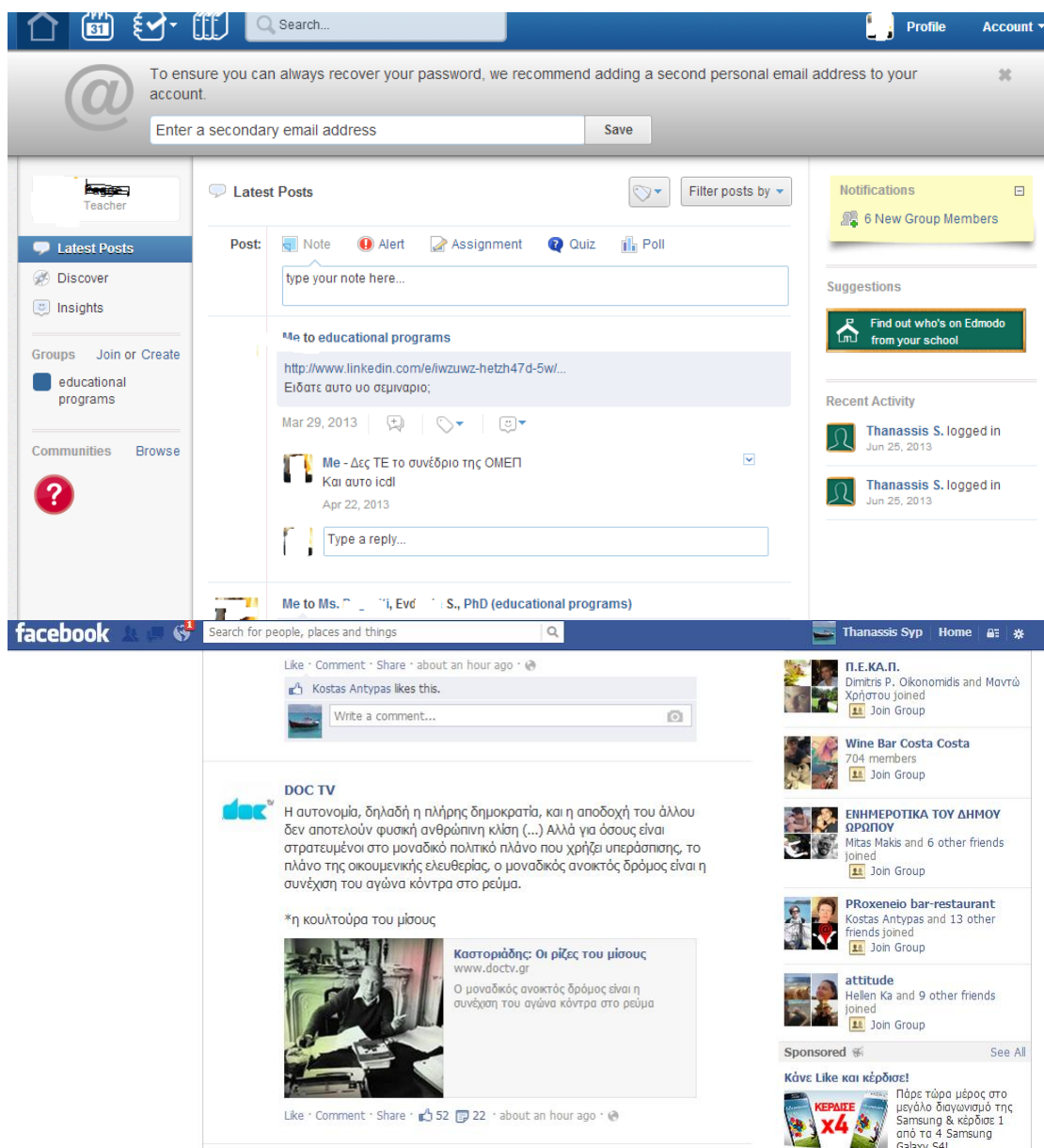
Όσον αφορά την επικοινωνία ο εκπαιδευτικός μπορεί να δημοσιεύσει δεδομένα στη σελίδα του μαθήματος, ώστε να λάβουν γνώση όλοι οι μαθητές ή μπορεί να ενημερωθούν ιδιωτικά οι μαθητές που επιθυμεί ο εκπαιδευτικός. Οι χρήστες μπορούν να δημοσιοποιούν μικρές αναρτήσεις κειμένου που αφορούν τα ενδιαφέροντά τους, τις δραστηριότητές τους, τις απόψεις τους, γεγονότα, ανακοινώσεις κτλ. οι οποίες συνήθως δεν ξεπερνούν τους 140 χαρακτήρες Άλλοι τρόποι επικοινωνίας είναι τα μηνύματα που μπορούν να ανταλλάξουν οι συμμετέχοντες στην ομάδα, οι ειδοποιήσεις, οι αναθέσεις και οι ψηφοφορίες. Από την πλευρά των μαθητών οι τρόποι επικοινωνίας περιορίζονται στη δημόσια επικοινωνία μέσω του σχολιασμού δημοσιεύσεων ή ιδιωτικά με τον εκπαιδευτικό.

Τόσο οι εκπαιδευτικοί όσο και οι μαθητές έχουν πρόσβαση στο ημερολόγιο εργασιών της ομάδας στην οποία ανήκουν, με αποτέλεσμα όλοι να γνωρίζουν τις ημερομηνίες παράδοσης εργασιών καθιστώντας το edmodo ένα χρήσιμο εργαλείο οργάνωσης και σχεδιασμού των μαθημάτων.

Σχετικά με το διαμοιρασμό αρχείων το edmodo δίνει τη δυνατότητα αποθήκευσης με μέγεθος μέχρι 100MB, ενώ οι εκπαιδευτικοί έχουν τη δυνατότητα δημιουργίας φακέλων για την καλύτερη οργάνωση των αρχείων.

Τέλος, το edmodo είναι εύκολο στη χρήση, υπάρχει η δυνατότητα χρήσης του σε φορητή συσκευή (tablet, smart phones), ενώ υπάρχουν ευκαιρίες για επικοινωνία με άλλα ιδρύματα και εκπαιδευτικούς μέσα από την επιλογή των «κοινοτήτων» (communities). Επιπρόσθετα, το edmodo προσφέρει σεμινάρια μέσω του Ιστού (webinars) βοηθώντας τους εκπαιδευτικούς να εξαντλούν τις δυνατότητες που προσφέρει για την υποστήριξη της διδασκαλίας.

Είναι προφανές, όπως φαίνεται στις παρακάτω εικόνες, η συσχέτιση του Edmodo με το δημοφιλές κοινωνικό δίκτυο Facebook, κυρίως σε επίπεδο εμφάνισης και δομής της ιστοσελίδας.

The image displays two screenshots of the Edmodo interface. The top screenshot shows the user profile page for 'Teacher' with a 'Latest Posts' section containing a post about educational programs. The bottom screenshot shows a Facebook post from 'DOC TV' with a video thumbnail and text about democracy and education.

Παρόλο που το Facebook έχει υποστηριχτεί ότι μπορεί να χρησιμοποιηθεί στην εκπαιδευτική διαδικασία με πολλούς τρόπους, η κριτική προς το συγκεκριμένο δίκτυο είναι αρκετά έντονη (Madge et al., 2009, Muñoz et al., 2009). Το Facebook δεν επιτρέπει την εγγραφή μέλους κάτω των 13 ετών, οι ρυθμίσεις ασφαλείας που παρέχει δεν είναι πάντοτε εύκολο να ακολουθηθούν από μικρούς μαθητές, με αποτέλεσμα να είναι εκτεθειμένοι στην προσέγγιση από τρίτα άτομα και σε προφανείς κινδύνους.

Σε αντίθεση με το Twitter, το Edmodo προσφέρει ένα προστατευμένο περιβάλλον δημοσιεύσεων, όπου οι καθηγητές και οι μαθητές μπορούν επιπλέον να διαμοιραστούν σημειώσεις, συνδέσμους, αρχεία, εργασίες, ημερολόγια και να ανακοινώσουν γεγονότα χωρίς να έχουν εξωτερικοί χρήστες δικαιώματα πρόσβασης. Παρόλο που το Skype, παρέχει αυξημένες δυνατότητες αμφίδρομης επικοινωνίας με ζωντανή εικόνα και ήχο καθώς και τη δυνατότητα ανταλλαγής αρχείων, δεν έχει τα χαρακτηριστικά του Edmodo (βαθμολογίες, ανάθεση εργασιών, δημιουργία βιβλιοθήκης άρθρων) για τον εκπαιδευτικό χειρισμό της τάξης-ομάδας.

Ωστόσο, υπάρχουν και ελλείψεις στο edmodo, όπως η αδυναμία ανταλλαγής μηνυμάτων ανάμεσα στους μαθητές, η αδυναμία πρόσβασης των εκπαιδευτικών στα αρχεία που αποθηκεύονται από τους μαθητές, η απουσία εργαλείου άμεσης επικοινωνίας (chat tool) και η αδυναμία διαμοιρασμού video και podcasts, αφού αυτό γίνεται μόνο μέσω υπερσυνδέσμου και εφόσον οι μαθητές αποθηκεύσουν το περιεχόμενο τοπικά στον υπολογιστή τους.

3. Μελέτη περίπτωσης

Στο πλαίσιο του μεταπτυχιακού προγράμματος της Σχολής Επιστημών Αγωγής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, το Εργαστήριο NT και εκπαίδευσης από απόσταση χρησιμοποίησε για ενημέρωση εκπαίδευση και επικοινωνία ένα εξάμηνο το EDMODO.

Οι συμμετέχοντες ήταν 5 μεταπτυχιακοί φοιτητές που ελάμβαναν πληροφορίες για την έρευνά τους μέσα από το EDMODO.

Σύμφωνα με τις απόψεις των συμμετεχόντων η χρήση του EDMODO βοήθησε στην επικοινωνία και τη συνεργασία των μελών της ομάδας.

4. Συζήτηση – Προτάσεις

Η διαδικασία της μάθησης σε ομάδες έχει θετικά αποτελέσματα για τους συμμετέχοντες. Στο πλαίσιο της ομάδας το άτομο αυτορυθμίζει τη μάθησή του εντός οργανωμένου ομαδικού πλαισίου (Self regulated learning) (Παγγέ, 2009) με τη χρήση των εργαλείων που παρέχει το διαδίκτυο και ειδικότερα μέσω των κοινωνικών δικτύων με απευθείας σύνδεση (OSN) αναπτύσσεται η επικοινωνία και η συνεργασία. Ένα εργαλείο που διευκολύνει τη μαθησιακή διαδικασία σε ομαδικό και ατομικό επίπεδο βρέθηκε από την παραπάνω μελέτη ότι είναι το edmodo. Βεβαίως για καλύτερη τεκμηρίωση των αποτελεσμάτων έχει προγραμματιστεί η χρήση του στα πλαίσια ενός μαθήματος, όπου οι εμπλεκόμενοι θα είναι πολλοί περισσότεροι, η καταγραφή των απόψεων των χρηστών και η εξαγωγή συμπερασμάτων, κυρίως όσον αφορά την αυτορυθμιζόμενη μάθηση ομάδας.

Βιβλιογραφία

- ADL (2011). Advanced Distributed Learning, Mobile Learning Handbook. <http://www.adlnet.org/wp-content/uploads/2011/08/MLHandbook20110809.pdf>
- American Library Association (2011). Best Websites for Teaching and Learning <http://www.ala.org/aasl/guidelinesandstandards/bestlist/bestwebsites25#social>, 2011
- Arroyo, C.G. (2011). On-Line Social Networks: Innovative Ways towards the Boost of Collaborative Language Learning. http://www.pixel-online.net/ICT4LL2011/common/download/Paper_pdf/CLL16-428-FP-Gonzalez-ICT4LL2011.pdf
- Boyd Danah and Ellison Nicole (2007). "Social Network Sites: Definition, History, and Scholarship." Journal of Computer-Mediated Communication, 13 (1), article
- Castells, M. (1996). The Rise of the Network Society. The Information Age: Economy, Society, and Culture (Vol.1) Oxford: Blackwell Publishers Ltd.
- Edmodo. <http://www.edmodo.com>

- Facebook. <http://www.facebook.com>
- Fardoun Habib M., Alghazzawi Daniyal M., López Sebastián Romero, Penichet Victor M. R., Gallud Jose A. (2012). Online Social Networks Impact in Secondary Education, International Workshop on Evidence-Based Technology Enhanced Learning. *Advances in Intelligent and Soft Computing* Volume 152, 2012, pp 37-45
- Holland, C. & Muilenburg, L. (2011). Supporting Student Collaboration: Edmodo in the Classroom. In M. Koehler & P. Mishra (Eds.), *Proceedings of Society for Information Technology & Teacher Education International Conference 2011* (pp. 3232-3236). Chesapeake, VA: AACE
- Kukulska-Hulme & Traxler J. (2005). *Mobile learning: A handbook for educators and trainers*. London and New York: Routledge. ISBN: 0-415-35740-3
- MacArthur, C. A. (2009). Reflections on research on writing and technology for struggling writers. *Learning Disabilities Research & Practice*, 24(2), 93-103
- Madge, C., Meek, J., Wellens, J., & Hooley, T. (2009). Facebook, social integration and informal learning at university: 'It is more for socialising and talking to friends about work than for actually doing work'. *Learning, Media and Technology*, 34:2, 141-155
- Miller, V. (2011). *Understanding Digital Culture*. London: SAGE Publication Inc. pp. 190-192
- MOBlearn (2004). <http://www.moblearn.org>
- Muñoz, C. L., & Towner, T. L. (2009). Opening Facebook: How to Use Facebook in the College Classroom. *Society for Information Technology and Teacher Education Conference*, (pp. 1-13). Charleston
- Skype. <http://www.skype.com>
- Toki E. and Pange J. (2007). Nearest Neighbor Learning: A learning model and an e-learning experience. HSSS 2007. Proceedings
- Traxler, J. (2007). Defining, Discussing and Evaluating Mobile Education, *International Review of Research in Open and Distance Learning*
- Trifonova A., Ronchetti M. (2003). Where is mobile learning going?, *E-Learn 2003 Conference*, USA
- Tsay, M., & Brady, M. (2010). A case study of cooperative learning and communication pedagogy: does working in teams make a difference? *Journal of the Scholarship of Teaching and Learning*, 10(2), 78-89.
- Twitter. <http://www.twitter.com>
- Παγγέ, Τ. (2009). *Εκπαιδευτική Τεχνολογία*. Ιωάννινα, εκδόσεις Θεοδωρίδη